

Învățământul superior, inovarea și creșterea: bunele practici internaționale

Chișinău

15 mai 2019

Agenda

1. **Contextul european și cel din Moldova**
2. **Capitalul uman și inovarea**
3. **Provocările în sectorul cercetare și dezvoltare din Moldova**
4. **Experiența internațională**
5. **Recomandări pentru Moldova**

Contextul european

Pe parcursul ultimilor 60 de ani, UE s-a dezvoltat și le-a oferit cetățenilor săi:

- Integrare regională, inovare și companii puternice: Europa ajungând să fie responsabilă de 1/3 din PIB-ul mondial
- ... cu o populație de mai puțin de 1/10 din populația globală
- După criza globală din 2008-2009, creșterea economică a revenit în plină forță în Europa Centrală și de Sud-Est

Contextul european

Totuși, între statele membre UE se atestă un decalaj în creștere:

- Creșterea productivității totale a factorilor (TFP) variază: în Europa de Nord se atestă o creștere mai mare decât în cea de Sud
- Discrepanțe regionale: regiuni mai puțin dezvoltate;
 - Regiuni cu venituri mici - BG, HU, PO, RO: PIB per capita sub media de 50 procente
 - Regiuni cu creștere economică scăzută - IT, GR, PT, SP: PIB per capita nu se apropie de media UE

Contextul european

Creșterea inegalității -> consecințe pe termen lung pentru creșterea economică:

- Copiii din familii cu venituri mici vor avea mai puține oportunități comparativ cu cei din gospodării mai prospere
- Oportunități inegale de dezvoltare a capitalului uman: dovezile/probele arată o relație negativă dintre inegalitatea oportunităților și creșterea economică

Contextul european

Lumea muncii care se schimbă rapid:

- Tehnologia preia sarcini cândva executate de oameni
- Locurile de muncă în UE: sporirea sarcinilor cognitive și interpersonale, comparativ cu reducerea sarcinilor manuale și de rutină
- Companiile din UE se situează printre liderii globali în promovarea și beneficierea de schimbările tehnologice

Contextul țării

Moldova a înregistrat o creștere în ultimele două decenii:

- Din 1998 până în 2008: creștere economică sporită de 5 procente (media anuală)
- 2008 – 2009: criza globală
- Din 2010 până în 2017: una dintre cele mai mari rate de creștere din Europa, de 4,5 procente

Rata sărăciei a scăzut din 2011:

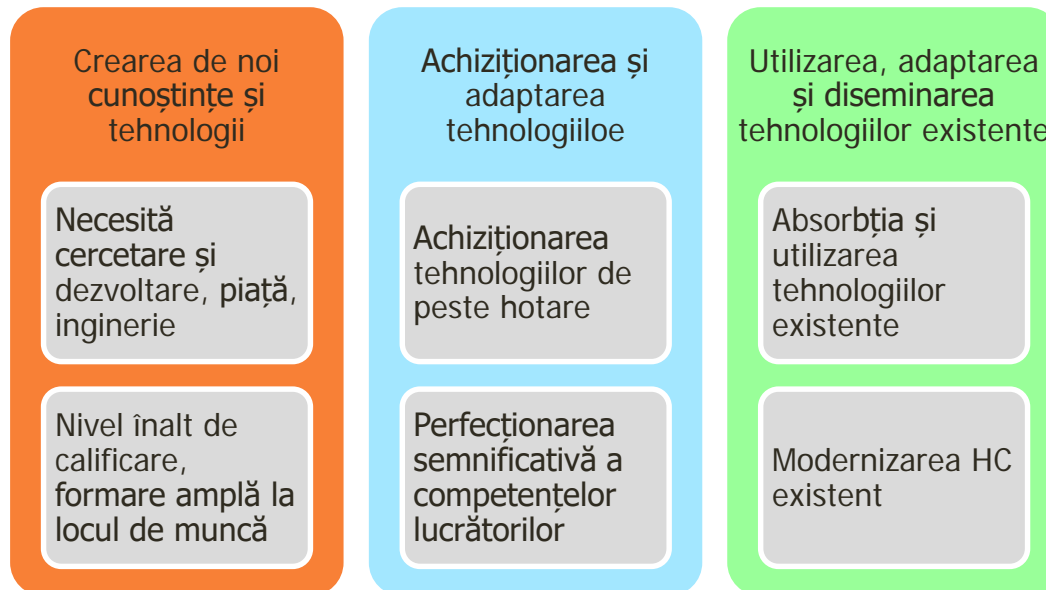
- De la 22 la 9,6 procente din populație, din 2011 până în 2015

Capitalul uman și inovarea

- Capitalul uman influențează capacitatea de inovare a țării:
 - Contribuția sistemului de învățământ la o forță de muncă calificată și capacitatea sa de inovare
 - Contribuția companiilor
- Inovare:

Provocări în sectorul cercetare și dezvoltare din Moldova

- Infrastructura de cercetare a Moldovei este depășită
- Puține conexiuni dintre industrie și știință

Provocări în sectorul cercetare și dezvoltare din Moldova

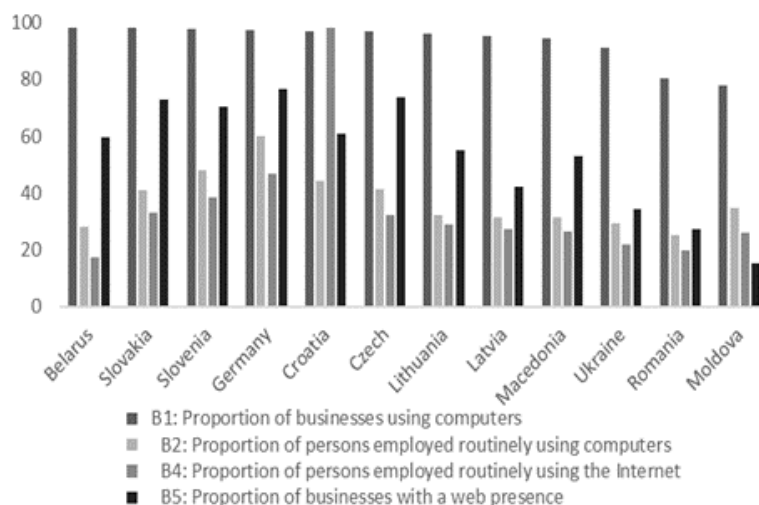
- Cheltuielile pentru cercetare și dezvoltare s-au redus de la 0,6 procente la 0,3 procente din PIB (din 2005 până în 2017)
- Emigrarea și exodul de creiere -> număr mic de cercetători per milion de locuitori
- Numărul de doctorate per o mie de locuitori (25-34 ani) este mai mic decât media de 20 la sută din UE
- Numărul mic de studenți și cercetători străini
- Infrastructura de cercetare este subdezvoltată

Provocări în sectorul cercetare și dezvoltare din Moldova

- Producerea de active necorporale și exportul de produse de înaltă tehnologie este strâns corelată cu investițiile private în resurse umane, infrastructura de cercetare și dezvoltare și TIC
- Puține companii din Moldova utilizează TIC în activitatea lor zilnică
- Puține companii din Moldova au o prezență web (mai puțin de 25 procente din companiile din Germania și 50 procente România)

Sursa: UNCTAD

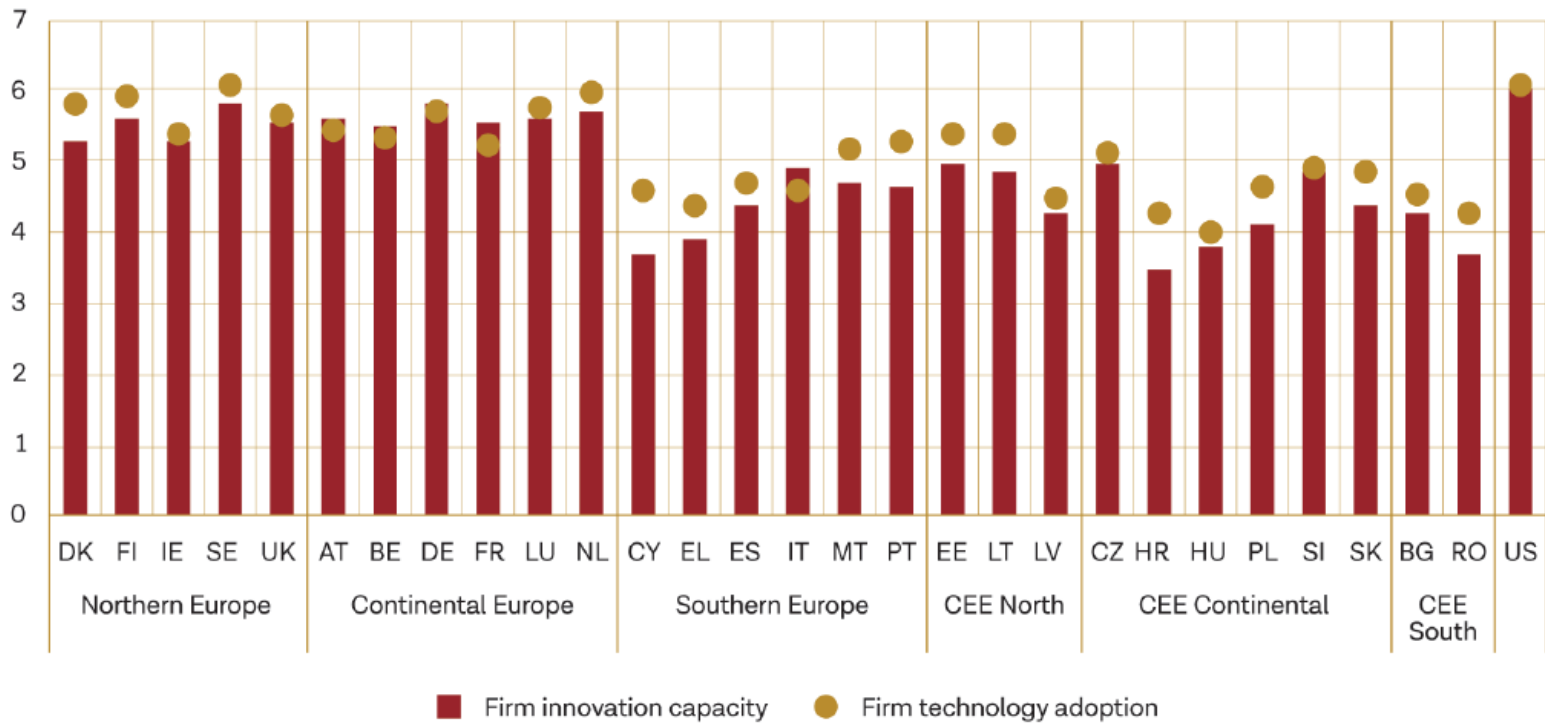

Experiența internațională

- **Țările Europei de Nord:**

- Top inovatoare, adoptarea sporită a tehnologiilor, lideri la capitolul productivitate

Business executives in the North rate firm innovation capacity and technology high

Sursa: Growing United Report, 2018

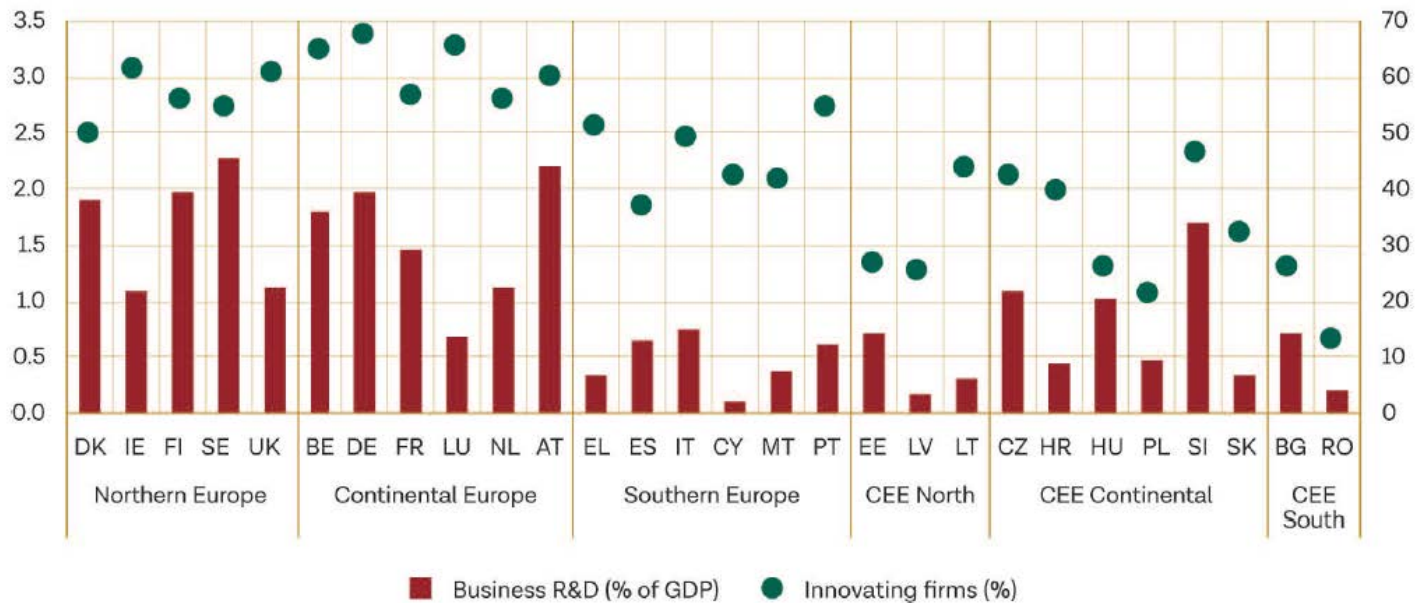

Experiența internațională

- **Țările Europei de Nord:**

- Companiile din Europa de Nord și Continentală inovează mai mult **prin adoptarea tehnologiilor existente**; vând mai mult online și utilizează servicii de *cloud computing* mai sofisticate, comparativ cu companiile din alte regiuni ale UE

Firms in the North innovate more...

Sursa: Growing United Report, 2018

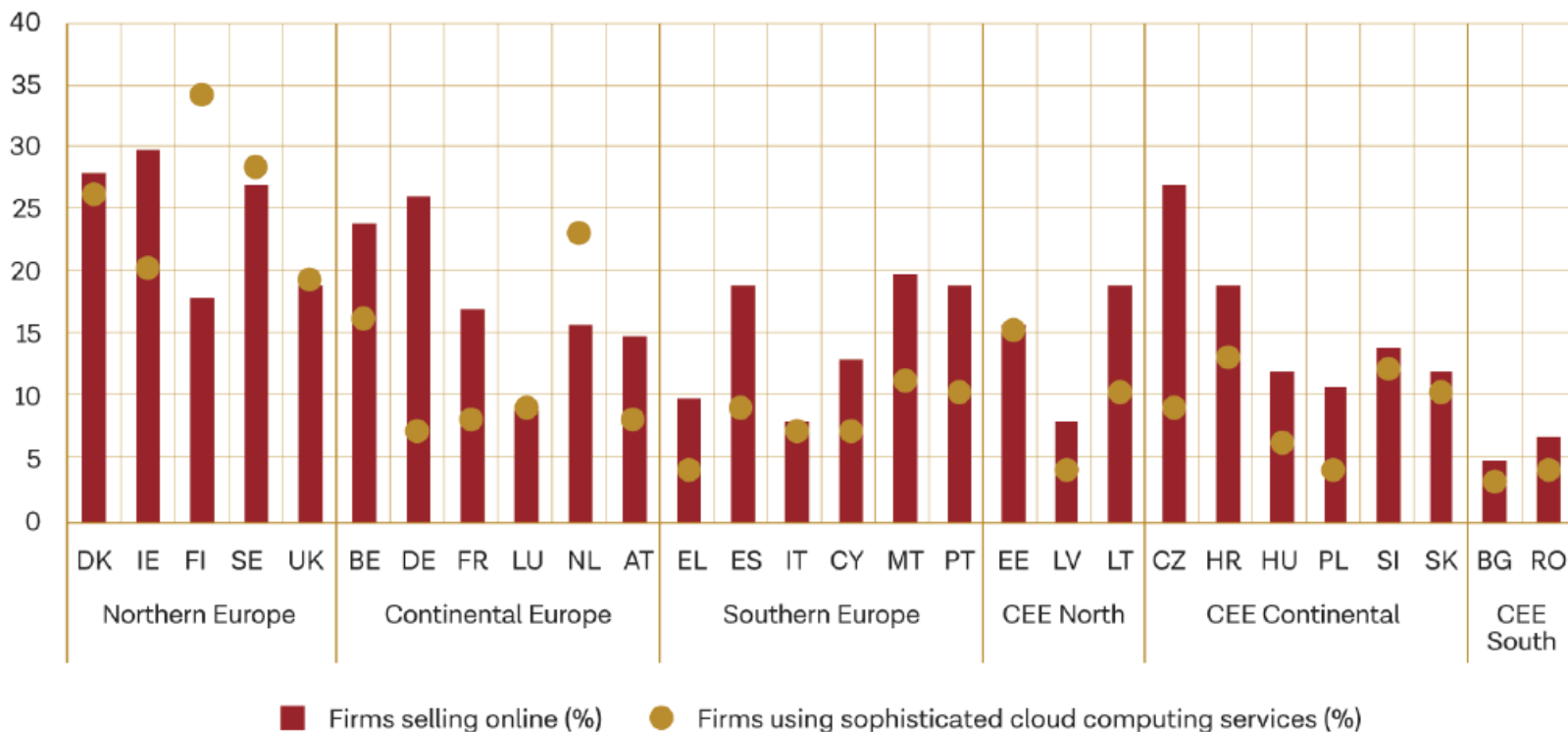

Experiența internațională

- **Țările Europei de Nord:**

- Companiile inovatoare utilizează în mod intens tehnologiile digitale

...and use new digital technologies more intensively

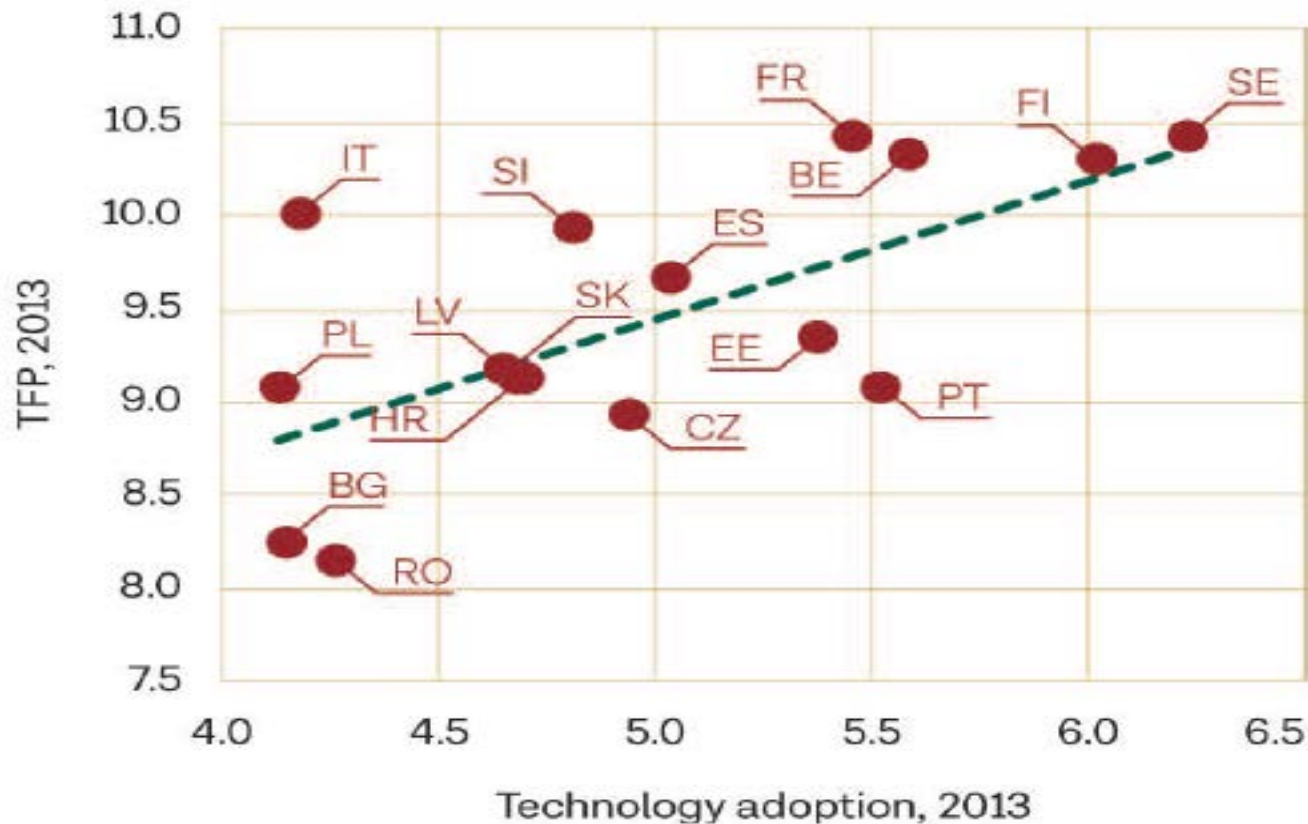
Sursa: Growing United Report, 2018

Experiența internațională

- **Țările Europei de Nord:**

- În rezultat, economiile Europei de Nord sunt lideri la capitolul productivitate

Sursa: Growing United Report, 2018

Experiența internațională

- **Finlanda:**

- Inovator de top în Europa; investiții mari în cercetare și dezvoltare; cel mai mare nivel de înregistrare a patentelor; cea mai mare pondere a companiilor inovatoare care cooperează cu companii din afara Europei
- Proprietate: PM prezidează consiliul național de cercetare și inovare
- Politici naționale pro-inovare: sprijin public pentru cercetarea și dezvoltarea orientată pe piață (Agenția Națională pentru Tehnologii a Finlandei)
- Granturi de co-finanțare și împrumuturi subvenționate pentru dezvoltarea tehnologică
- Fonduri cu capital de risc aflate în proprietate publică (institut public de cercetare aplicată)
- Cercetări fundamentale: prin universități și AȘ

Experiența internațională

- **Corea de Sud:**
 - Stimulente pentru creșterea rapidă a exporturilor
 - Inovare: concentrarea strategică a companiilor pe concurența internațională
 - Investiții private mari în cercetarea și dezvoltarea aplicată și în modernizarea tehnologică
 - Sector public receptiv la necesitățile sectorului privat

Ce se întâmplă în Moldova?

Recomandări pentru Moldova

Dezvoltarea
capitalului
uman

Îmbunătățirea
calității
învățământului
superior

Sporirea
relevanței
învățământului
superior

Sporirea
guvernanței

finalități de
învățare

competențe
cognitive de bază

echitate

elaborarea CNC

îmbunătățirea
sistemului de AC

revizuirea
curriculumurilor

promovarea
participării
angajatorilor

parteneriate

internationalizare

revizuirea
regulamentelor

stimulente pentru
companii

majorarea
cheltuielilor pentru
cercetare și
dezvoltare

Janssen Teixeira
specialist senior în educație
jteixeira@worldbank.org
+1-202-4730365

